

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK w GDAŃSKU**

Gdańsk, dnia 13 października 2000r.

RGD.5002-1/2000/WW

DECYZJA Nr RGD. 27/2000

- I. Na podstawie art. 104 K.p.a. oraz art. 8 ust. 1, w związku z art. 5 ust. 1 pkt 6, ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jednolity z 1999r., Dz. U. Nr 52, poz. 547 ze zm.) po rozpoznaniu sprawy wszczętej z wniosku Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Obrony Praw Członków, Ich Rodzin i Użytkowników Spółdzielni Mieszkaniowych (obecnie: Ogólnopolskie Stowarzyszenie Obrony Praw Członków Spółdzielni Mieszkaniowych) w Gdańsku przeciwko Gdańskiemu Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Gdańsku nakazuje się zaniechanie stosowania przez skarżonego przedsiębiorcę praktyk monopolistycznych polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dystrybucji energii cieplnej poprzez narzucenie, w okresie do 31 grudnia 1999r., uciążliwych warunków współpracy ze Spółdzielnią Mieszkaniową „Suchanino” w Gdańsku poprzez ustalenie, w węzłach ciepłych, miejsc pomiaru towaru (tu: energii cieplnej) po stronie wysokich parametrów, nieadekwatnie do miejsc wydania towaru, skutkiem czego straty energii cieplnej powstałe w wymiennikach ciepła, stanowiących własność dostawcy, ponosiła Spółdzielnia, co było dla GPEC Sp. z o.o. źródłem uzyskiwania nieuzasadnionych korzyści.
- II. Na podstawie art. 104 K.p.a. i art. 8 ust. 1, w związku z art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jednolity z 1999r., Dz. U. Nr 52, poz. 547 ze zm.), odmawia się uwzględnienia żądania Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Obrony Praw Członków, Ich Rodzin i Użytkowników Spółdzielni Mieszkaniowych (obecnie: Stowarzyszenia Obrony Praw Członków Spółdzielni Mieszkaniowych) w Gdańsku w przedmiocie stwierdzenia stosowania przez Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Gdańsku praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu przez tego dostawcę pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii cieplnej poprzez sprzedaż energii cieplnej na zasadach powodujących uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorców.

80-824 GDAŃSK, UL. PODWALE PRZEDMIEJSKIE 30

TEL. (058) 346-29-32, TEL/FAX (058) 346-29-33, TEL. CENTRALA (058) 301-50-21

E-MAIL: GDANSK@UOKIK.GOV.PL

UZASADNIENIE

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Obrony Praw Członków, Ich Rodzin i Użytkowników Spółdzielni Mieszkaniowych w Gdańsku (obecnie: Ogólnopolskie Stowarzyszenie Obrony Praw Członków Spółdzielni Mieszkaniowych, zwane dalej Stowarzyszeniem) wystąpiło do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Gdańsku z wnioskiem o wszczęcie postępowania administracyjnego przeciwko Gdańskiemu Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Gdańsku (zwanemu dalej dostawcą). W ocenie Stowarzyszenia, dostawca ciepła w zawartej ze Spółdzielnią Mieszkaniową „Suchanino” w Gdańsku umowie o dostawę energii ciepłej narzucił odbiorcy uciążliwe warunki współpracy i uzyskiwał z tego tytułu nieuzasadnione korzyści, co jest sprzeczne z art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu [...]. W związku z tym Delegatura UOKiK w Gdańsku, po uprzednim podjęciu stosownych czynności wyjaśniających, mając na uwadze ustalone w ich wyniku okoliczności faktyczne i prawne, działając na podstawie art. 21 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu [...], zawiadomiła Stowarzyszenie, iż nie wszczyna się postępowania administracyjnego w przedmiotowej sprawie.

W odpowiedzi na pismo Urzędu, wnioskodawca podtrzymał wniosek o wszczęcie postępowania przeciwko skarżonej Spółce. Podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, organ antymonopolowy wydał w dniu 24 maja 1999r. decyzję Nr RGD.13/99 (sygn. akt. RGD. 5002-10/99) odmawiającą uwzględnienia żądania Stowarzyszenia, od której odwołało się ono do Sądu Okręgowego – Sądu Antymonopolowego w Warszawie. Sąd wyrokiem z dnia 24 listopada 1999r. uchylił zaskarżoną decyzję, wskazując m.in. na to, iż *„Budzi istotne zastrzeżenie stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji, ukierunkowane na podważenie legitymacji Stowarzyszenia do żądania wszczęcia postępowania, na tej podstawie, iż Stowarzyszenie nie jest stroną umowy o dostawę energii ciepłej, którą kwestionuje”*.

W związku z powyższym, Urząd na podstawie art. 61 § 4 K.p.a., w związku z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu [...], w dniu 20 stycznia 2000r. wszczął, na wniosek Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Obrony Praw Członków Spółdzielni Mieszkaniowych w Gdańsku postępowanie administracyjne w sprawie nakazania zaniechania przez Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej

Spółka z o.o. w Gdańsku praktyk monopolistycznych polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii ciepłej poprzez:

1. ustalenie w zawartych ze Spółdzielnią Mieszkaniową „Suchanino” w Gdańsku umowach o dostawę energii ciepłej miejsc wydania energii ciepłej w sposób nieadekwatny do miejsc rozgraniczających sieć wewnętrzną, stanowiącą własność odbiorców, od sieci zewnętrznej stanowiącej własność dostawcy, co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu...[.] oraz
2. sprzedaż energii ciepłej na zasadach powodujących uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorców, którzy mają możliwość określania mocy zamówionej i jej korekty w okresach krótszych niż roczne, co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 3 powołanej wyżej ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu [...].

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, dostawca ciepła w piśmie z dnia 21 marca 2000r. uznał, iż przedstawione przez Stowarzyszenie zarzuty są nieuzasadnione i w związku z tym nie zasługują na uwzględnienie, motywując to m.in. w sposób następujący:

Spółka w dniu 27 stycznia 2000r. przesłała do Spółdzielni Mieszkaniowej „Suchanino” w Gdańsku, w celu podpisania, wcześniej uzgodniony projekt umowy o dostarczanie ciepła, zawierający także zapisy, w których określone zostały miejsca wydania towaru, uwzględniające rozgraniczenie sieci wewnętrznej od sieci zewnętrznej, jak również granicę odpowiedzialności stron, czego odbiorca w żaden sposób nie kwestionował. Niezrozumiałym jest więc zarzut osoby trzeciej – Stowarzyszenia, które nie będąc stroną umowy podważa wzajemne ustalenia stron, zawarte w ramach i granicach swobody kształtowania treści stosunku umownego.

Odnosnie drugiego zarzutu Spółka poinformowała, iż zmniejszenie wielkości mocy zamówionej w ciągu roku przez odbiorcę jest możliwe:

- w przypadku obiektów nowo przyłączonych do sieci ciepłowniczej – po pierwszych trzech miesiącach sezonu grzewczego oraz zmianie sposobu rozliczeń z ryczałtowego na opomiarowane,

- w sytuacji złożenia przez odbiorcę uzasadnionego wniosku z uwagi na podjęte i zakończone działania termomodernizacyjne.

W dniu 13 kwietnia 2000r. organ antymonopolowy wystąpił do Spółdzielni Mieszkaniowej „Suchanino” w Gdańsku z wezwaniem do zajęcia jednoznacznego stanowiska, czy Spółdzielnia deklaruje wolę przystąpienia do toczącego się postępowania w charakterze strony oraz do ustosunkowania się do następujących kwestii, tj.:

- w jaki sposób w poprzednich i obowiązujących w chwili obecnej umowach o dostarczanie ciepła z GPEC określono miejsca wydania energii cieplnej,
- czy Spółdzielnia kiedykolwiek występowała do dostawcy ciepła z propozycją zmiany (obniżenia) wielkości zamówionej mocy cieplnej, jeśli tak, jaka była reakcja GPEC-u na wystąpienie?

W odpowiedzi na pismo Urzędu, Zarząd Spółdzielni poinformował, *„że nie jest jego wolą przystąpienie do toczącego się sporu w charakterze strony”* oraz to, że zarówno w poprzednich jak i aktualnie obowiązującej umowie pomiędzy Spółdzielnią a GPEC, punkt zdawczo-odbiorczy, czyli miejsce, w którym kończy się odpowiedzialność dostawcy za parametry dostarczanej energii cieplnej, określono w § 1 ust. 3 umowy, w sposób następujący:

„Punkt zdawczo-odbiorczy energii cieplnej, w którym kończy się odpowiedzialność Dostawcy za jej dostawę oraz eksploatację sieci i stan techniczny urządzeń ciepłowniczych stanowią: pierwsze od strony węzłów cieplnych zawory odcinające te węzły od instalacji wewnętrznej c.o. i c.w. stanowiące własność Odbiorcy”.

Ponadto Spółdzielnia podniosła, że w dniu 1 stycznia 1998r. wystąpiła do GPEC z wnioskiem o obniżenie mocy zamówionej na centralne ogrzewanie (z 10,586 MW na 8,469 MW oraz z 1,869 MW na 1,776 MW na potrzeby ciepłej wody użytkowej), który został załatwiony pozytywnie.

Stowarzyszenie ustosunkowując się do odpowiedzi Spółdzielni wystąpiło z propozycją przeprowadzenia wizji lokalnej w węzłach cieplnych dostawcy (znajdują-

cych się na terenie Spółdzielni), która pozwoliłaby określić, w sposób nie budzący wątpliwości, miejsca montażu ciepłomierzy w węzłach cieplnych.

MAJĄC NA WZGLĘDZIE ZEBRANY MATERIAŁ DOWODOWY ORGAN ANTYMONOPOLOWY USTALIŁ I ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE:

Dla wyciągnięcia sankcji z tytułu stosowania indywidualnych praktyk monopolistycznych niezbędne jest dokonanie przez Urząd co najmniej następujących czynności:

- wyznaczenie rynku właściwego w danej sprawie (tzw. rynku relewantnego czy istotnego),
- ustalenie na nim pozycji rynkowej przedsiębiorcy, przeciwko któremu toczy się postępowanie,
- stwierdzenie wykorzystywania przewagi kontraktowej, wynikającej z zajmowanej na tak wyznaczonym rynku pozycji.

Miejscem, na którym ujawniają się praktyki monopolistyczne, jest rynek, a dominacja przedsiębiorcy nie realizuje się na rynku pojmowanym ogólnie, lecz na rynku istotnym w konkretnej sprawie, z właściwymi mu relacjami konkurencyjności, obejmującym wszystkich jego uczestników. Definicja rynku relewantnego stanowi zatem kluczowy punkt dalszych rozważań odnośnie stosowania (bądź nie) przez skarżony podmiot zarzucanych mu praktyk, a sposób jego ustalenia wskazuje, w ostatecznym rachunku, na pozycję zajmowaną przez przedsiębiorcę, a co za tym idzie – na jego siłę rynkową (por. m.in. wyroki Sądu Antymonopolowego z 31 maja 1995r., sygn. akt XVII Amr 9/95; z 21 stycznia 1998r., sygn. akt XVII Ama 55/97). W niniejszym postępowaniu rynek relewantny wyznaczony jest przez usługi związane z dystrybucją ciepła, dostarczanego m.in. na potrzeby Spółdzielni Mieszkaniowej „Suchanino”, których świadczenie ograniczone jest do obszaru miasta Gdańska.

Wymaga podkreślenia specyficzny charakter rynków tego rodzaju: zazwyczaj istnieje na nich tylko jeden dostawca, prowadzący swoją działalność w warunkach tzw. monopolu naturalnego, czyli sytuacji, w której przedsiębiorca jest chroniony

przed potencjalnymi konkurentami, mogącymi oferować podobną usługę, barierą bądź to kosztów związanych z rozpoczęciem wytwarzania i stworzeniem niezbędnej do przesyłu energii cieplnej sieci (lub zapewnieniem dostępu do odpowiedniej infrastruktury), bądź utrwalonej struktury organizacyjno-własnościowej branży. Wysokość barier wejścia na rynki oparte na monopolu naturalnym powoduje, że w krótkim czasie trudno oczekiwać wzrostu poziomu ich konkurencyjności, a zatem, wobec braku nawet potencjalnych konkurentów, kontrahent „*naturalnego monopolisty*” jest *a priori* stawiany w pozycji nierównoprawnej, przez co może być narażony na negatywne konsekwencje tej pozycji.

Na rynku zdefiniowanym jak wyżej, skarżony przedsiębiorca funkcjonuje w warunkach monopolu sieciowego, bezspornym jest więc, że można mu przypisać zajmowanie kwalifikowanej pozycji rynkowej określonej art. 2 pkt 6 i 7 ustawy antymonopolowej, co daje mu określoną władzę rynkową, jak i również realną, silną przewagę kontraktową nad pozostałymi uczestnikami obrotu; okoliczności te przesądzają o możliwości zastosowania wobec skarżonego dostawcy ciepła art. 5 ust. 1 pkt 3 i 6 powołanej ustawy. Samo jednakże posiadanie kwalifikowanej pozycji na rynku nie jest jeszcze przejawem stosowania praktyki monopolistycznej. Sankcjonowaniu przez ustawę antymonopolową podlegają jedynie te zachowania, które stanowią praktyki polegające na wykorzystaniu posiadanej władzy rynkowej w sposób sprzeczny z ustawą, powodujące np. pogorszenie sytuacji kontrahenta, ograniczenie jego samodzielności lub zmuszenie go do uczestnictwa w obrocie gospodarczym na mniej korzystnych zasadach niż, hipotetycznie rzecz ujmując, w warunkach istnienia konkurencji na rynku. W sprawie będącej przedmiotem postępowania, dostawca energii, z uwagi na uprzywilejowaną pozycję na rynku, posiada wobec odbiorców niekwestionowaną przewagę kontraktową.

Zgodnie z treścią art. 353¹ K.c. strony mogą kształtować swoje stosunki umowne dowolnie, tak jednak, by ich treść nie sprzeciwiała się właściwościom stosunku prawnego, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jedną z ustaw, do których odsyła powołany przepis w przedmiocie granic swobody umów jest ustawa o przeciwdziałaniu [...], która ma chronić samodzielność uczestników rynku w zakresie występowania przez nich w obrocie na równych prawach i w tym sensie zapobiegać wyko-

rzystywaniu przez podmiot gospodarczy silniejszej pozycji rynkowej w stosunku do kontrahentów (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 6 września 1993r., sygn. Akt XVII Amr 26/93).

Zarzucaną dostawcy ciepła praktykę monopolistyczną można zdefiniować jako nadużycie pozycji dominującej (tu: monopolistycznej) na lokalnym rynku dostaw energii cieplnej poprzez zmuszanie Spółdzielni Mieszkaniowej „Suchanino” do akceptacji uciążliwych warunków umów polegających na pokrywaniu strat ciepła; zachowanie sprzedawcy może zatem naruszać art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu [...].

Stosownie do dyspozycji tego przepisu praktyką monopolistyczną jest narzucanie uciążliwych warunków umów, przynoszących przedsiębiorcy je narzucającemu nieuzasadnione korzyści. Dla jej wystąpienia niezbędne jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek:

- uciążliwość charakteru warunków umowy,
- narzucenia ich przez przedsiębiorcę dominującego kontrahentowi,
- osiąganie nieuzasadnionych korzyści przez dominującego przedsiębiorcę kosztem kontrahenta.

Za uciążliwy warunek umowy, o którym mowa w powołanym przepisie, uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron umowy ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, czyli naruszający zasadę ekwiwalentności świadczenia. Jeżeli jest on narzucony siłą przewagi kontraktowej przedsiębiorcy i przynosi nieuzasadnione korzyści kosztem kontrahenta, to takie zachowanie wyczerpuje znamiona praktyki monopolistycznej.

Z tego punktu widzenia, oceny wzajemnych stosunków pomiędzy odbiorcą i dostawcą należy dokonać, (biorąc pod uwagę treść postanowień kwestionowanych przez Stowarzyszenie umów) w zakresie określenia: punktów zdawczo-odbiorczych (miejsc wydania towaru) w odniesieniu do miejsc pomiaru energii w węzłach ciepłych.

W okresie do dnia 31 grudnia 1999r., umowy pomiędzy Spółdzielnią i GPEC, określały punkty zdawczo-odbiorcze energii cieplnej (gdzie kończy się odpowiedzialność dostawcy za eksploatację sieci i stan techniczny urządzeń ciepłowniczych)

jako „*pierwsze od strony węzłów zawory odcinające te węzły od instalacji wewnętrznej*”. Natomiast energia była mierzona przez dwa ciepłomierze zamontowane przed wymiennikami ciepła, czyli po stronie wysokich parametrów – wykazała to, przeprowadzona w dniu 11 sierpnia 2000r. wizja lokalna na okoliczność oględzin węzła ciepłego zamontowanego w budynku Spółdzielni przy ul. Kurpińskiego 18. Pomiar ciepła w pozostałych węzłach ciepłych, będących własnością dostawcy odbywał się w analogicznie określonych miejscach.

Takie usytuowanie ciepłomierzy powodowało, że straty ciepła w wymienniku nie były zmierzone, a koszty tych strat ponosił bezpośrednio ich odbiorca. Należy przy tym podnieść, że do czasu zatwierdzenia nowej taryfy przez Prezesa URE, GPEC zobowiązany był do stosowania cen w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 marca 1998r. (Dz. U., Nr 38, poz. 220). Istotne jest, że mając na uwadze tę podstawę prawną, opłata stosowana przez dostawcę za jednostkę dostarczonej energii cieplnej (GJ) nie uwzględniała kosztów związanych z przesyłem, w tym również z uzasadnionym poziomem strat ponoszonych z tego tytułu.

Z uwagi na specyfikę działalności gospodarczej prowadzonej w tym sektorze, gdzie jakość dostarczanego czynnika grzewczego w dużej mierze zależy od odległości źródła energii, ważkiego znaczenia nabiera właśnie określenie punktu dostarczenia i odbioru ciepła, którego ilość, ze względu na niepełną sprawność urządzeń energetycznych ulega zmniejszeniu w czasie przesyłu. Stąd też – w ocenie organu antymonopolowego – zasadnym wydaje się być dokonanie oceny wzajemnych stosunków dostawca–odbiorca na gruncie przepisów kodeksu cywilnego, a w szczególności istotnego w tej sprawie zagadnienia rozkładu ryzyka związanego z dostawą towaru (tu: energii cieplnej). Zagadnienie to normuje art. 548 § 1 k.c., w świetle którego korzyści i ciężary związane z rzeczą przechodzą na kupującego (odbiorcę) z chwilą wydania rzeczy. *A contrario*, do czasu wydania towaru, ryzyko związane m.in. z jego ubytkiem ponosi dostawca.

W przedmiotowej sprawie pomiar dostarczonej odbiorcy energii następował jeszcze przed miejscem wydania towaru, a więc nie uwzględniał powstałych na tym odcinku strat ciepła. Było to niezgodnie zarówno z obowiązującymi wówczas w tej mierze przepisami, jak i z zapisem określonym w §1 ust. 3 umowy. Należy przy tym

przyjąć, że maksymalna wysokość cen za energię ciepłą, regulowanych w tym czasie przez Ministra Finansów, odnosiła się do ciepła mierzonego w punkcie jego wydania.

Biorąc powyższe pod uwagę, organ antymonopolowy uznał, że zmuszanie odbiorcy do zapłaty za ciepło, które faktycznie nie było mu dostarczane, nie znajduje żadnego uzasadnienia, jest żądaniem bezprawnym i stanowi uciążliwy warunek umowny i przesądza o spełnieniu pierwszej przesłanki cyt. przepisu. W przedmiotowej sprawie została spełniona również druga i trzecia przesłanka rozpatrywanego przepisu, których udowodnienie jest niezbędne do uznania zachowania GPEC za praktykę monopolistyczną, tj. osiąganie przez niego nieuzasadnionych korzyści kosztem kontrahenta. Dostawca ciepła przerzucił bowiem na odbiorcę obciążające go ryzyko ubytku ciepła powstającego na skutek strat powstałych na odcinku pomiędzy punktem pomiaru towaru (przed wymiennikiem), a miejscem jego wydania (za wymiennikiem) uzyskując w ten sposób, niczym nie uzasadnioną zapłatę za energię ciepłą, której *de facto* odbiorca nie pobrał. Oczywistym jest, że zawyżone w ten sposób opłaty ostatecznie ponosili indywidualni lokatorzy – członkowie Spółdzielni Mieszkaniowej „Suchanino”, stąd wystąpienie skarżącego Stowarzyszenia, pomimo, że to nie ono było ono stroną umowy o dostawę ciepła, uznać należy za w pełni uzasadnione, podjęte w imię ochrony praw konsumentów.

Biorąc pod uwagę fakt spełnienia wszystkich przesłanek określonych art. 5 ust. 1 pkt 6, organ antymonopolowy uznał zarzucaną Gdańskiemu Przedsiębiorcy Energetyki Ciepłej praktykę monopolistyczną za udowodnioną. Przyjmując, że była ona stosowana w okresie do 31 grudnia 1999r. wzięto pod uwagę następujące okoliczności: Przepisy wykonawcze do ustawy Prawo energetyczne, a w szczególności rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 6 października 1998r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem, w tym rozliczeń z indywidualnymi odbiorcami w lokalach (Dz. U. Nr 132, poz. 867 z 1998r. ze zm.) wprowadzały nowe kategorie opłat, w tym m.in. opłatę za usługi przesyłowe związane z dostarczaniem ciepła w celach grzewczych, obliczanej dla odbiorcy, tym niemniej stosowanie jej w rozliczeniach z kontrahentami możliwe było dopiero po zatwierdzeniu taryfy przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, w wysokości określonej taryfą.

Taryfa dla Ciepła Gdańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Gdańsku została zatwierdzona przez Dyrektora Północnego Oddziału Terenowego Urzędu Regulacji Energetyki z siedzibą w Gdańsku z upoważnienia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 29 października 1999 r. i mogła zacząć obowiązywać nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia jej publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego. Obowiązek ustalania przez przedsiębiorstwa ciepłownicze m.in. bazowych stawek opłat za usługi przesyłowe, co znajduje swój wyraz w taryfie, powoduje, że kwestia rozliczania „strat ciepła” nabiera odmiennego znaczenia, a w zasadzie przestaje istnieć. Wynika to z faktu, że do kosztów uzasadnionych stanowiących podstawę do kalkulacji stawek opłat za usługi przesyłowe zalicza się koszty przesyłania i dystrybucji ciepła, w tym także koszty strat ciepła w sieciach, instalacjach i urządzeniach będących własnością przedsiębiorstwa energetycznego. W niniejszej sprawie pomiar ciepła dostarczanego do węzła cieplnego odbywa się w miejscu usytuowanym po stronie wysokich parametrów, a więc przed wymiennikiem ciepła. Nie powoduje to jednak, że straty powstałe na tym urządzeniu są doliczane do kosztów uzasadnionych, co mogłoby rodzić przeświadczenie, że na odbiorcy ciąży obowiązek dwukrotnego ich ponoszenia – raz w stawce opłaty za usługi przesyłowe, po raz drugi za realnie powstałe ubytki ciepła. Zgodnie bowiem z oświadczeniem Dyrektora Urzędu Regulacji Energetyki Północnego Oddziału Terenowego z siedzibą w Gdańsku złożonego w piśmie z dnia 11 września 2000r. znak: GD/085/2470/2000/MS na podstawie dokumentów zebranych w trakcie postępowania administracyjnego dotyczącego zatwierdzenia przez Prezesa URE taryfy dla ciepła, opracowanej przez GPEC Spółka z o.o. w Gdańsku „... koszty uzasadnione przyjęte do kalkulacji stawek opłat za usługi przesyłowe nie uwzględniały kosztów strat ciepła powstałych w wymiennikach ciepła, stanowiących własność Spółki”. Tak więc, w obecnej sytuacji, ustalona taryfą cena ciepła obejmuje wszystkie koszty powstałe do wymiennika. Gdyby przyjąć, że pomiar energii dokonywany był winien za tym urządzeniem, stawka taryfowa musiałaby być odpowiednio wyższa.

Nowa umowa sprzedaży ciepła Nr 404/99 zawarta została w dniu 16 maja 2000r. pomiędzy Spółką GPEC a Spółdzielnią Mieszkaniową „Suchanino” z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2000r.; co oznacza, że data 31 grudnia 1999r. ustala cezurę czasową dla określenia dnia zaprzestania stosowania przez GPEC zarzucanej

mu praktyki monopolistycznej określonej przepisem art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej, bowiem po tym dniu strony we wzajemnych rozliczeniach za dostarczone ciepło stosowały już stawki określone taryfą.

Dla dokonania oceny zasadności zarzutu Stowarzyszenia, że dostawca sprzedaje energię ciepłą na zasadach powodujących uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorców, którzy mają możliwość określania mocy zamówionej i jej korekty w okresach krótszych niż roczne, co mogłoby nosić znamiona praktyki monopolistycznej zakazanej z mocy art. 5 ust. 1 pkt 3, organ antymonopolowy przeprowadził w dniach 19 -20 czerwca 2000r. kontrolę w Spółce, której przedmiotem było zbadanie:

- zasad zamawiania wielkości mocy zamówionej,
- warunków umów zawieranych ze spółdzielniami mieszkaniowymi,
- miejsc pomiaru energii w węzłach cieplnych.

W toku kontroli ustalono, że umowy łączące GPEC i 8 spółdzielni mieszkaniowych, będących największymi odbiorcami ciepła, w sposób zróżnicowany określały zasady dokonywania korekty wielkości mocy zamówionej w ciągu roku, nie pozbawiając jednak żadnej ze Spółdzielni możliwości zmian ustalonej wysokości. Zdaniem organu antymonopolowego odmiennosc zapisów umownych regulujących te kwestie było wynikiem prowadzonych pomiędzy stronami pisemnych negocjacji w tym zakresie, co następnie znajdowało swoje odzwierciedlenie w przyjętych warunkach umów, a nie przejawem dyktatu dostawcy dyskryminującego niektórych swoich odbiorców.

Z zebranych w trakcie kontroli materiałów i danych wynika, że Spółdzielnie niejednokrotnie w ciągu roku występowały o zmniejszenie mocy zamówionej, najczęściej ze względu na wykonane prace termomodernizacyjne budynków, wymianę stolarki okiennej, przeprowadzoną analizę zużycia ciepłej wody, zamontowanie automatycznych regulatorów przepływu wody oraz modernizację i opomiarowanie węzłów cieplnych, co nie spotykało się z odmową ze strony dostawcy ciepła. Jak już zaznaczono z możliwości takiej skorzystała SM „Suchanino”, której wniosek z dnia 1 stycznia 1998r. o zmniejszenie mocy zamówionej spotkał się z akceptacją dostawcy. Jednocze-

śnie w zebranych w trakcie postępowania materiale brak jest dowodów, aby kiedykolwiek indziej Spółdzielnia ta podejmowała kroki zmierzające do zmiany warunków umowy dotyczących terminu i wprowadzania ewentualnych korekt mocy zamówionej. Należy przy tym podnieść, na co wskazuje dotychczasowe orzecznictwo antymonopolowe, że określenie wielkości tej mocy należy do odbiorcy. Dostawca nie może więc jednostronnie zmniejszyć jej wysokości; brak działań w tym kierunku nie może być tym samym uznany za przejaw nadużywania pozycji dominującej na rynku.

Mając powyższe na względzie orzeczono jak w sentencji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Roman Jarząbek

Niniejsza decyzja została wydana przez Delegaturę UOKiK w Gdańsku zgodnie z upoważnieniem zawartym w § 2 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1999r. w sprawie określenia właściwości miejscowej oraz rzeczowej Delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 1999r. Nr 7 poz. 55) i podpisana na podstawie § 7 w/w rozporządzenia.

Pouczenie: Od niniejszej decyzji przysługuje stronom odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego w terminie 14 dni od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Gdańsku.

Otrzymują:

1. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Obrony Praw Członków Spółdzielni Mieszkaniowych
ul. Czarny Dwór 6 pok. 39
80-365 Gdańsk
2. Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o.
ul. Zawiszy Czarnego 17
80-433 Gdańsk